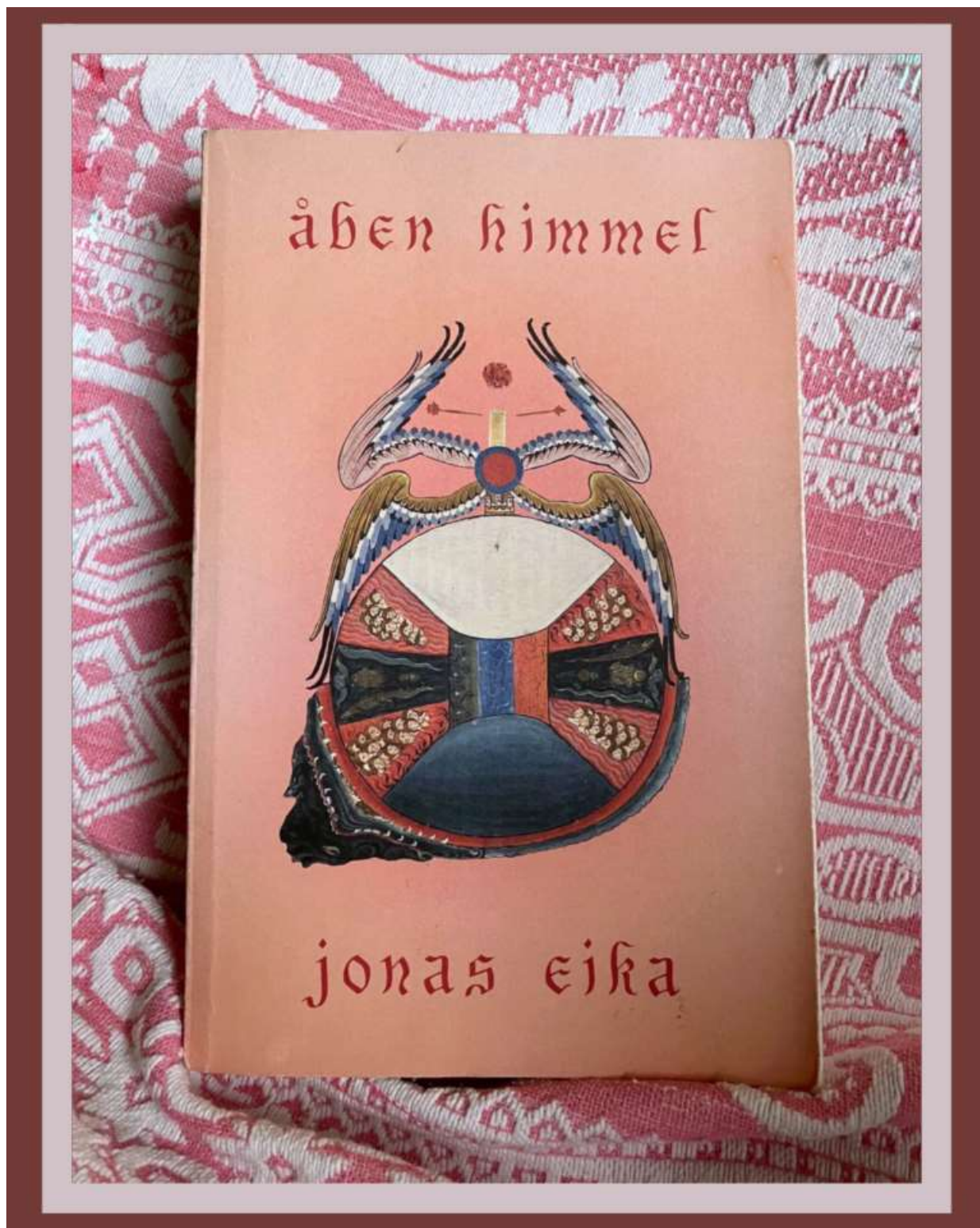

Litteraturnu

Jonas Eika: åben himmel.

Hånden bliver holdt over ingen, når Eika åbner himlen

Skrevet af [Clara Karen Stenkjær](#) • 23. oktober 2024

Anmeldelse.

D. 23. oktober lader stjernerne os forstå, at en ny bog er født, nedkommet af J. Eika. Det er en mangehovedet, svært gennemskuelig murstensroman, der giver klarsyn gennem sprækker og ellers henligger i en hengemt og klistret tåge. Nogle vil tage den til sig og blive disciple for den, mens andre vil kalde den blasfemisk og klynge den op.

Bogen hedder *Åben himmel*. Den er 705 sider lang og prydet med noget der ligner et gammelt kristent (katharisk?) piktogram på en laksefarvet baggrund. Den primære hovedperson hedder Ida, og vi følger hende og mange andre i deres anstrengelser for at leve i overensstemmelse med deres tro.

De er beginere: kloge kvinder med vidt forskellige baggrunde, der lever sammen. De væver og dyrker lægekunsten og jorden. Men de er ikke som almindelige kvinder: de skal ikke tage en husbond eller føde børn. De læser i psalteren, beder tidebønner, nogle af dem får visioner, og de overholder fasterne. Men de er ikke nonner og har ikke aflagt troskabsløfte. Altså befinder de sig et sted midt mellem, iblandt eller ved siden af de almindelige kvinder og de fromme.

Hver begine har sin historie, hvert beginehus sin helgen. Det er ikke en uniform bevægelse, men nærmere små samlinger af kvinder, der ikke trives i hjemmets eller kirkens patriarkalske orden. De har hver deres grunde til at blive beginere, men for mange af dem er beginehusene et tilflugtssted. Et sted, hvor de kan være dem selv. Det er stærke fællesskaber, næsten som små familier, der har valgt hinanden.

Hele tiden skal de vise sig som gode og rettroende, særligt over for kirken, der har svært ved at acceptere deres position. Handlingen er sat i Liège i Belgien og strækker sig fra påske til påske i 1233-1234. Vi er i korstogenes tid.

Det er et dramatisk år for Ida og hendes kreds. De skal bevæge sig med fornyet forsigtighed på grund af den stigende frygt for kætteri og falske profeter. Sammen leder de efter dydens smalle sti, men finder ikke den samme vej at gå. Det, der virker ophøjet for den ene, slår pludselig sprækker, og afslører sig i sin fordækthed for den anden.

Handlinger og visioner vendes på hovedet på et splitsekund, og så står de der og vibrerer, helt forvrængede og evigt forskydende. Nogle gange kun udløst af en vag fornemmelse af, at der er noget som ikke

er, som det skal være. En bevægelse, som er lidt for hurtig og krampagtig. En lugt, man har lært at forbinde med noget andet, eller en kulde, hvor man forventer varme.

De er stadig det samme, men fortolkningen af dem forskyder sig. De får en utilregnelig dybde, som gør det svært at afgøre, om de kommer af det gode eller det onde. Om det overhovedet er muligt at kategorisere på den måde.

Beginerne må hver især finde deres lys at blive ledt af, og de må håbe og tro på, at det er det sande. I sidste ende er det ikke i den enkeltes magt at bestemme udfaldet af deres egen historie.

Kvindernes livsfarlige forhold til verden omkring sig, til kirken og hinanden er indhyllet i langsommelige dage, tynget af snavs og odør. En sød og lettere fordærvet lugt, lidt af sved og morgenånde, noget der hænger ved. Støvet i luften, stivnede kropsvæsker i tøjet. Der er en særlig sproglig kærlighed og omsorg for det abjekte, og det, der gemmer sig i folderne. Det jordbinder fortællingen og giver den en særlig farve.

Ingen er for alvor uskyldige i *Åben himmel*. Alle har hemmeligheder, skam og indre kampe. Nogle kæmper for noget, mens det i virkeligheden er noget andet, de drives af. De fleste oplever på et eller andet tidspunkt et knæk i deres egne overbevisninger – noget der gør, at de handler anderledes, end de troede de ville. Eller måske ligefrem *er* anderledes, end de troede de var. Det er en livslang proces at lære sig selv at kende, og ikke mindst at lære sin næste at kende.

Hun er stadig i tvivl om, hvad det betyder. Men hun kender følelsen, formindskende, af at blive kaldt frem af et ord - *kvinde* - men kun delvist, at noget bliver liggende tilbage i skyggerne. Nogle gange alt for meget. Eller at nogen siger noget der indtager kroppen, udmatter og udtømmer den for at fylde den med deres magt. Deres magt, ikke deres ømhed, det var dét hun ville have sagt til ham før han tog af sted: *Jeg accepterer at du er noget andet end jeg forestiller mig du er.*

Den personlige oplevelse informerer karakterernes forståelse af deres næste. Den gør det muligt at acceptere, at ordene som bruges til at beskrive dem ikke er dækkende, at der måske skal andre ord til, eller at den andens dybde ikke kan indeholdes i ordene. Fortællingen bygger hele tiden op til disse små klarsyn, hvor det føles som om, at noget falder på plads. For så at gå direkte ud i tågen igen.

Jeg skal være den første til at sige, at det er en tung bog at læse. Ikke bare på grund af længden, men også på grund af det fortættede sprog, de mange flertydige begivenheder, visionerne, og virkelighedens flydende grænser. Jeg tror ikke, at jeg nogensinde kommer til at forstå den, og måske er det heller ikke meningen, at man skal det. Det er en bog, der bliver ved med at give, og man får fornemmelsen af mange forskellige røde tråde, som man vil kunne følge i utallige genlæsninger. Men siderne vender ikke sig selv, og mange sætninger har jeg læst igen og igen for at få greb om dem, uden at de helt har åbnet sig for mig. Med andre ord er det for mig en bog, man kan studere, mere end det er en bog, man lader sig underholde af.

Man kan godt sige, at *Åben himmel* er en historisk roman. Men så er der så meget, man ikke får sagt. Man kan også sige, at det er en bog om religion, men heller ikke dét virker dækkende. Det er også en bog om fællesskab, materialisme, magt, personlig udvikling, åndelighed,

kønsidentitet, svig, frihed, historiefortælling, semiotik, fænomenologi og ikke mindst om dybde. Trænger man til et righoldigt måltid efter lang tid med tomme kalorier og åndelig faste, så kan man slubre i sig fra denne bog. Men pas på: det er ikke let fordøjeligt.

[Vis mere info](#)

23. oktober 2024

Skrevet af [Clara Karen Stenkjær](#)

Kategorier: [Anmeldelser](#), [Filosofi](#),
[Historie](#), [Ikke kategoriseret](#)

Litteraturnu

[Facebook](#) / [Instagram](#)

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med [Hilsen IT](#)